

**ТЕОРИЈА ИЗВОЂЕЊА РАДЊИ
ВОЗИЛОМ У САОБРАЋАЈУ НА ПУТУ**

Основ за успешnu обуку кандидата за возача је да се код кандидата пробуди и утемељи свест да је теоријско знање неопходно, како би касније својим способностима могао овладати практичним управљањем моторним возилом и усавршавао потребну вештину вожње за вршење радњи у саобраћају.

Приликом извођења радњи возилом у саобраћају на путу потребно је, уз претходне услове, сваку радњу извршити кроз одређене кораке, како би његово кретање у односу на друге учеснике у саобраћају било безбедно. При чему посебну пажњу треба посветити тзв. рањивим категоријама учесника у саобраћају, као што су пешаци, бициклисти, мотоциклисти, деца, старије особе и особе са инвалидитетом. У супротном, уколико се било која радња правилно не изведе може представљати неочекивану опасност и довести до саобраћајне незгоде.

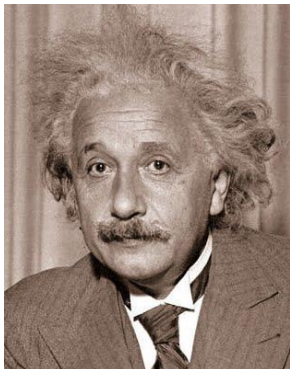
Кораци за извршење конкретне радње подразумевају припрему возача и возила, затим уверавање да се жељена радња може извести поштујући правила првенства пролаза, а затим обавештавање других учесника у саобраћају о жељеној намери. Све ови кораке је неопходно извршити да би возач затим правилно одабрао путању кретања возила тј. трајекторију, а након тога се и кретао жељеном трајекторијом константно проверавајући поштовање права првенства пролаза. Неопходно је и да возач може предвидети маневре у случају непоштовања његовог првенства у односу на остале учеснике у саобраћају и по потреби убрза или успори возило, скрене итд. .

На наредним часовима објаснићемо основне радње возилом:

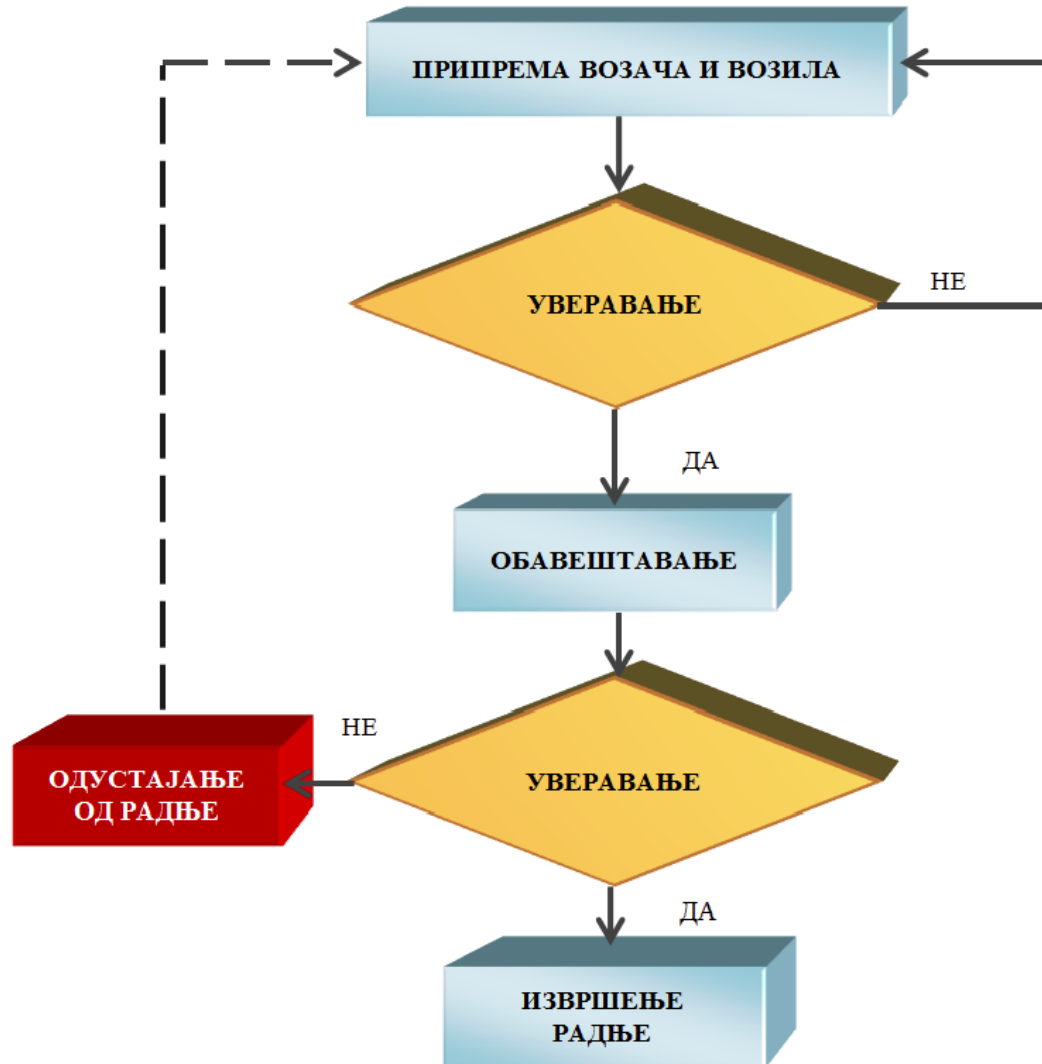
- Полазак,
- Вожња унапред, вожња уназад,
- Промена правца кретања и заустављање возила,
- Укључивање возила у саобраћај на путу,
- Избор брзине кретања возила у зависности од саобраћајне ситуације и услова пута и времена,
- Скретање, обилажење, мимоилажење, претицање, промена саобраћајне траке, полукружно окретање, заустављање и нагло кочење

Теоријско објашњење радњи возилом у саобраћају на путу и поступање возача у саобраћају на путу

- Код кандидата пробудити и утемељити свест да је теоријско знање неопходно,
- Координација и међусобно разумевање свих учесника у саобраћају,
- Поштовати све потребне и предвиђене кораке за извршење конкретних радњи у саобраћају.

Утврђивање услова за извођење радњи

1. Корак – ПРИПРЕМА ВОЗАЧА И ВОЗИЛА - обухвата радње које се односе на припрему возача, који мора имати јасну намеру (у глави) коју радњу жели да изврши и припрему возила (положај) за конкретну радњу, тако да ће овај корак бити објашњен за сваку од наведених радњи посебно.

2. Корак – УВЕРАВАЊЕ – подразумева поглед испред возила, па у возачка огледала и затим у мртав угао, како би возач радњу возилом отпочео тек након што се увери да тиме не изазива опасност за остале учеснике у саобраћају, што је и прописано Законом о безбедности саобраћаја на путевима.

3. Корак – ОБАВЕШТАВАЊЕ – обухвата да возач укључивањем показивача правца остале учеснике у саобраћају обавестио својој намери.

Након уверавања возач сме да отпочне жељену радњу, али је дужан да друге учеснике у саобраћају благовремено и јасно обавестио својој намери, дајући им знак помоћу показивача правца или, ако они не постоје, одговарајући знак руком (као што је случај са возачима бицикала и возачима мопеда). Такође, ако постоји потреба може користити звучни и светлосни знак упозорења. Возач који показивачем правца даје прописани знак, мора давати знак за све време вршења радње возилом, а по извршеној радњи мора престати са давањем тог знака.

4. Корак – УВЕРАВАЊЕ – подразумева да возач са извршењем радње може отпочети тек када се уверио да је остале учеснике у саобраћају обавестио о својој намери и да су они видели и разумели његов знак обавештења.

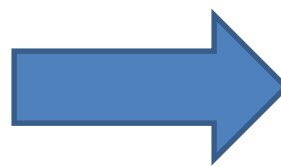
5. Корак – ИЗВРШЕЊЕ радње – подразумева непосредно извођење конкретне радње. Извршењем радње, као и након извршења радње возач кретањем возила или положајем возила не сме да доводи у дилему, нити да угрожава остале учеснике у саобраћају.

Возач се током вожње увек налази у представљеном алгоритму вршења радњи, односно поступања, као и њиховим комбинацијама у зависности од саобраћајне ситуације у којој се налази, при чему наведени редослед корака поштује при извођењу сваке конкретне радње, односно поступања, возилом у саобраћају на путу. Такође, возач би у сваком тренутку, требало да проверава поступања других учесника у саобраћају, да има могућност предвиђања опасности, а у складу са тим и свест да у тренутку предузме неку другу радњу како би избегао потенцијалну опасност.

Алгоритам вршења радњи

- Возач мора имати јасну намеру (у глави) коју радњу жели да изврши и припрему возила (положај) за конкретну радњу.

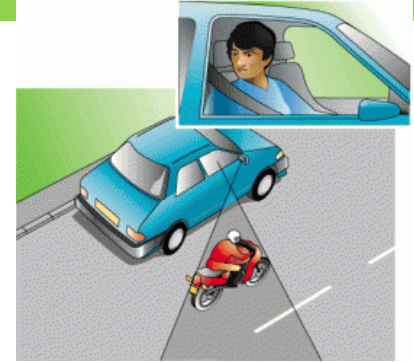
Уверавање подразумева поглед испред возила, па у возачка огледала и затим у мртав угао.

- **Обавештавање** обухвата да возач укључивањем показивача правца остале учеснике у саобраћају обавести о својој намери.
- **Уверавање**
- **Извршење радње**
- Возач би у сваком тренутку, требало да проверава поступања других учесника у саобраћају, да има могућност предвиђања опасности, а у складу са тим и свест да у тренутку предузме неку другу радњу како би избегао потенцијалну опасност.

Радње возилом у саобраћају на путу

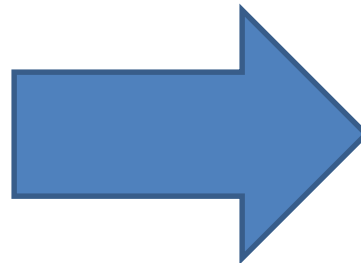
- Полазак
- Укључивање возила у саобраћај на путу
- Вожња унапред
- Вожња уназад
- Избор брзине кретања возила у зависности од саобраћајне ситуације и услова пута и времена

- Промена саобраћајне траке
- Мимоилажење
- Обилажење
- Претицање
- Скретање
- Полукружно окретање
- Промена правца кретања
- Заустављање возила
- Нагло кочење

Укључивања возила у саобраћај - полазак возила

- Подразумева да возач прво треба да припреми себе, као и возило за полазак, потом да се увери да укључивање може извршити на безбедан начин, затим да остале учеснике у саобраћају обавести о својој намери тј. укључи показивач правца.
- При извођењу ове радње возач је дужан да пропусти сва возила која се крећу путем на који се укључује, а свакако посебну пажњу треба да обрати на пешаке.

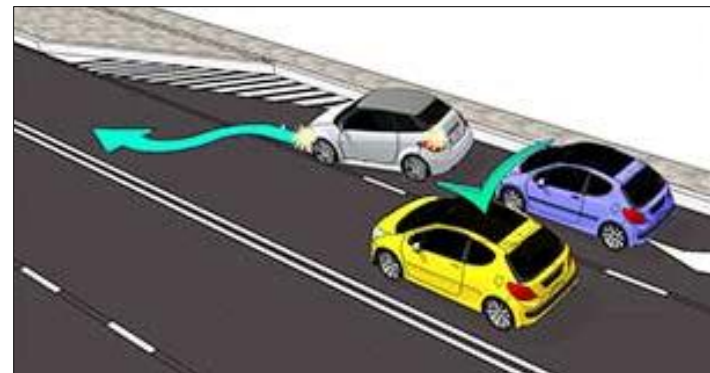

**Укључивање у
саобраћај ходом
уназад**

Кретање возила по путу – вожња унапред и вожња уназад

Вожња унапред

- Током кретања возила по путу возач мора да изабере саобраћајну траку којом жели да се креће.
- Одржавање правца кретања није најједноставнија радња за кандидате за возаче, нарочито приликом промене степена преноса.
- Када кандидати десну руку помере са точка управљача и спусте на ручицу мењача, при чему возилом у том тренутку управљају само левом руком, не гледају непосредно испред самог возила, већ даље испред возила (50 до 100m) и по средини своје саобраћајне траке, а не да погледом испрате покрете десне руке, како у делу секунде не би изгубили правац кретања возила.

Кретање возила по путу – вожња унапред и вожња уназад

Вожња уназад

- Законом о безбедности саобраћаја на путевима дефинисано је да возач не сме да се креће возилом уназад.
- На почетку вршења ове радње неопходно је да возач подеси возачка огледала како би што боље видео кроз задње ветробранско стакло, затим да заузме одговарајући положај главе, али и да на одговарајући начин држи точак управљача, а потом ручицу мењача стави у одговарајући степен преноса за кретање возила уназад.

Кретање возила по путу – вожња унапред и вожња уназад **Вожња уназад**

Будућим возачима свакако треба рећи да се не смеју свуда и увек кретати возилом уназад, и то:

- ✓ на непрегледном делу пута,
- ✓ при смањеној видљивости,
- ✓ у тунелима,
- ✓ на делу пута где је забрањено заустављање и
- ✓ на прелазима преко железничке пруге.

